

Драгана Ристановић

Народна библиотека Ужице

dristanovic@biblioteka-uzice.rs

ПИСЦИ БИБЛИОТЕКАРИ ИЛИ БИБЛИОТЕКАРИ ПИСЦИАнхел Естебан, *Писац у свом рају*. Београд: Дерета, 2016, 228 стр.

У издању Дерете, 2016. године, објављена је књига Писац у свом рају, аутора Анхела Естебана, професора хиспаноамеричке књижевности на Универзитету у Гранади и гостујућег предавача на више од тридесет универзитета широм Америке, Европе и Азије, укључујући Харвард, Јејл, Сорбону итд. Сам наслов не открива позадину онога што крије сама књига, а то је објашњено у поднаслову: тридесет великих писаца који су били библиотекари!

На том путовању у краљевство књига, прашњавих полица, тамних, понекада неудобних и скучених, а с друге стране и опет тако префињених, луксузних и отменних библиотека, писац нас води на неколико континената, описујући уједно и друштвено-историјске прилике појединих светских метропола попут: Лондона, Париза, Мадрида, Москве, Буенос Ајреса, Лиме, Берлина. Главни актери, писци библиотекари или библиотекари писци, њих тридесет, ушли су у свет библиотека због тога што им је то био животни позив, или што нису имали другог избора, па им је то био једини извор за егзистенцију. Заједничко свима њима је де су били опчињени књигама и оним што су им оне нудиле: далеке светове, пространства, несвакидашња искуства, путовања кроз време. Опет, захваљујући тим библиотекама у којима су неки били на месту управника, други као помоћници библиотекара, имали су слободу и приступ свим жељеним књигама које су читали у једном даху и које су их надахнуле и инспирисале да створе своја оригинална дела. Оне су биле њихов рај, уточиште и њихов почетак. Међу њима су: Хорхе Луис Борхес, Жорж Батај, Шарл Перо, Ђакомо Казанова, Гете, Јакоб и Вилхелм Грим, Луис Керол, Марсел Пруст, Роберт Музил, Аугуст Стриндберг, Стивен Кинг, Рубен Дарио, Глорија Фуертес, Пол Грусак, Хуан Карлос Онеи, Роберт Бартон, Мартин Луис Гузман, Риналдо Арена, Жорж Перек, Бенито Аријас Монтано, нобеловци Марио Варгас Љоса и Александар Солжењицин и др. Свако од њих оставио је траг у овој нашој библиотечкој професији.

Неки су били прецизно педантни и помало опсесивни, попут Борхеса који је само за један радни дан успео да разврста више од осамдесет књига, а уобичајено је било да педесет библиотекарa класификује дневно четрдесет књига!¹ Други су пак свој рад заснивали више на научној основи (очување вредних списа и проучавање богате грађе), а мање на самом раду на услуживању корисника као у случају Жоржа Батаја. Библиотека Академије при Лувру у Паризу, у којој је Шарл Перо био постављен за главног библиотекарa, достигла је свој врхунац управо за време његовог службовања. Захваљујући њему, постала је бедем културе у 17. веку. Ипак, највише је било оних који су попут Глорије Фуертес, са осмехом на лицу и љубазношћу, на најбољи начин представљали институцију пред јавношћу. Свој посао нису замишљали само као издавање књига и надгледање да неко не изнесе нешто из просторија, већ су у свакодневној комуникацији са корисницима упознавали њихове афинитете и потребе и несебично их саветовали о публикацијама које би им одговарале. Тако су библиотеке постајале места окупљања библиофила, књижевних кружока и часова књижевности.

Међутим, било је и оних, мање посвећених библиотекарству, као што је био случај са чувеним француским писцем Марселом Прустом. Свој назовимо радни век, као трећи помоћник библиотекарa, провео је у Мазареновој библиотеци, која му је више послужила као место за књижевно стваралаштво, а мање као извор прихода за егзистенцију. Пореклом из угледне, богате лекарске породице, осетљивог здравља, више је одсуствовао с посла, што због одмора које је често користио, што због тренутног расположења. Након обављене инспекције у овој библиотеци, утврђено је да се он на послу није појављивао неколико година. Како се на дописе о повратку није оглашавао, његова библиотекарска каријера је прекинута вешћу о отказу.

Ове и друге приче и анегдоте из живота ових изузетних људи преточене су у књигу Писац у свом рају. Да ли су били бољи библиотекари или писци, просудићете сами. Анхел Естебан нам је понудио једну несвакидашњу идеју од које је настала књига, која обилује биографским подацима, до којих је дошао истраживањем и ишчитавањем огромне грађе. Питким стилем, коментарима и бројним цитатима, ово дело заслужује да добије своје читаоце, а аутор своје поштоваоце. За крај, али сасвим намерно и оправдано, као још један позив на читање, преносим део из предговора Марија Варгаса Љосе, а који у великој мери представља одраз размишљања, а помало и бојазни потписника ових редова: „Када размишљам о неизмерном задовољству које су ми библиотеке приушtile и о свему добром што сам у

¹ Анхел Естебан. *Писац у свом рају* (Београд: Дерета, 2016): 15.

свакој од њих урадио, подстакнут тим хиљадама и хиљадама књига у којима почива знање и књижевна машта силних векова, са тугом помислим да ће моја генерација можда бити последња која ће бити упозната са сличним искуством ако ће, што није немогуће замислити, нове генерације писаца стварати окружене екранима уместо полицама, а материјал од којег су књиге сачињене неће бити хартија него течни кристал компјутера”.²

---

² Анхел Естебан. *Писац у свом рају* (Београд: Дерета, 2016): 10.